

EVALUATIE VAN HET NIEUWE BELGISCHE HUWELIJKSVERMOGENSRECHT

door

W. DELVA

Gewoon Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Gent

1. Het ogenblik is gekomen om van het nieuwe huwelijksvermogensrecht de balans op te maken en een blik te werpen op de uiteindelijke winst- en verliesrekening die er uit af te lezen valt.

Hierbij moge ik voorop stellen dat dit niet zal gebeuren met de mentaliteit van de criticaster, die spijkers op laag water zoekt. Ieder jurist weet maar al te best hoe moeilijk het is — zeker in ons land — om behoorlijk wetgevend werk te verrichten, dan dat de staf zou worden gebroken over hetgeen gepresteerd werd. Het is trouwens zo, godddank, dat de echtgenoten — voor wie het huwelijksvermogensrecht toch in de eerste plaats bestemd is — niet met een wetboek gaan slapen en dat zij in de praktijk wel anders leven dan in de wetteksten geschreven staat.

Toch neem ik me voor vrijmoedig kritiek uit te brengen, uitgaande van de bedenking dat dit nu eenmaal de rol is die voor de rechtsleer is weggelegd; al wordt kritiek nimmer in dank afgenomen. Van politieke zijde — meer bepaaldelijk van de kant van de parlementairen die in de commissies voor justitie het werk doen — wordt daarom al eens schamper de opmerking gemaakt „dat de beste stuurder toch maar aan wal staan” ... wat voorzeker juist is, zodat niemand zich over het paard hoeft te tillen.

2. Wat dient, bij nader onderzoek, op de passief-zijde gebracht te worden?

1°. Hetgeen onmiddellijk opvalt — en eens te meer moge de vinger op de wonde plek gelegd worden — is de *zwakke technische uitwerking* van het nieuwe recht.

Het nieuwe huwelijksvermogensrecht, en heel zeker het wettelijk stelsel, staat in schrille tegenstelling met het oude huwelijksvermogensrecht dat, ongetwijfeld, ethisch achterop was geraakt, economisch voorbij gestreefd was en sociaal niet meer houdbaar bleek (1), maar technisch duidelijk en eenvoudig was (2) en verzorgd.

(1) DELVA, W., *Het Belgisch huwelijksvermogensrecht van morgen*, in: *Liber Amicorum Monseigneur Onclin*, Duculot-Gembloux, 1976, 281 e.v.

(2) RENARD, Cl., *Le régime légal: La gestion*, in: *Sept leçons sur la réforme des régimes matrimoniaux*, Univ. Liège, 1977, 63.

Nu ligt het wel anders.

a. Vooreerst doet het nieuwe huwelijksvermogensrecht *tal van vragen rijzen doordat te veel nieuw recht in te weinig teksten is samengebald geworden*. Het is geen goede werkwijze, zoals de ervaring vroeger al heeft uitgewezen. De legistiek vindt er zeker geen baat bij.

Het is evenwel een bedenkelijk procéd e wanneer het, zoals nu weer, geschiedt *met de invoering van tal van onduidelijk gebleven begrippen, juridisch niet-afgebakende rechtshandelingen en wazige rechtstoestanden*.

Een aantal voorbeelden? Wat betekenen bv. de begrippen: „gezin” (art. 215 B.W.), „belang van het gezin” (art. 214 B.W.), en de „belangen van het gezin of van de kinderen” (art. 1395, 1415, 1421 en 1426 B.W.): blijkbaar gaat het niet om hetzelfde, maar indien wel waarom dan niet gezorgd voor een zelfde verwoording? Wat zijn „goederen verantwoord voor de uitoefening van zijn beroep” (art. 217 B.W.) en wat „gereedschappen en werktuigen” (art. 1400, 6 B.W.): ook nu hebben de woorden een verschillende betekenis, maar welke?(3). Hoe geschiedt b.v. de „instemming” van de andere echtgenoot wanneer de ene echtgenoot onder bezwarende titel of om niet onder de levenden wil beschikken over rechten die hij bezit op het onroerend goed dat het gezin tot voornaamste woning dient, vooral dan wanneer die andere echtgenoot minderjarig is (art. 215 B.W.)? Hoe gebeurt de „verschijning” tijdens de homologatieprocedure in geval van wijziging van het huwelijksvermogensstelsel tijdens het huwelijk (art. 1395 B.W.)? Welke is b.v. de juridische aard van het gemeenschappelijk vermogen in het wettelijk stelsel (art. 1406 B.W.)? Hoe ziet men de vergoedingsrekeningen bij de vereffening van het wettelijk stelsel (art. 1434 B.W.)?

Het zijn maar enkele vragen, maar de lijst is lang, zeer lang...

Of dan definities in teksten hadden dienen uitgewerkt te worden en of t.a.v. juridische handelingen of -toestanden telkens voor oppuntstelling had moeten worden gezorgd? Bijlange niet, wel had het voorbereidend werk met iets meer bedachtzaamheid mogen verricht worden.

b. Vervolgens zijn er de vaak *zeer ingewikkelde teksten*, hetgeen het gevolg is van de gewilde „vermageringskuur” die tot drastische beperking van het aantal wetsartikelen i.v.m. het huwelijksvermogensrecht heeft geleid.

Bij wijze van illustratie mag voorzeker verwezen worden naar de teksten m.b.t. de veranderbaarheid van het huwelijksvermogensstelsel tijdens het

(3) DILLEMANS, R., *Huwelijksvermogensrecht*, Standaard-Antwerpen, 1977, 203.

huwelijk (zie art. 1394-1396 en 1397 B.W.) en naar de gemeenschappelijke bepalingen voor het bestuur van de eigen vermogens en van het gemeenschappelijk vermogen (zie het enige art. 1426 B.W.).

De aanwending van het nieuwe huwelijksvermogensrecht wordt er vanzelfsprekend door bemoeilijkt.

c. *Heel veel teksten zijn verre van feilloos gesteld geworden.*

Zo is het opmerkelijk dat de nieuwe bepalingen van de wet van 14 juli 1976 m.b.t. de wederzijdse rechten en verplichtingen van echtgenoten (art. 212-224 B.W.) een minder gelukkige redactie hebben gekregen dan bij de wet van 30 april 1958 gebeurd is (4). Hetzelfde kan trouwens gezegd worden van de algemene bepalingen van het huwelijksvermogensrecht (art. 1387-1397 B.W.) in vergelijking met het vroegere recht (5) en van tal van de nieuwe bepalingen m.b.t. het primaire en het secundaire huwelijksvermogensrecht (zie b.v. art. 215, 1394-1396, 1416, 1426, 1451, 1452, eerste lid B.W. e.a. en zie ook b.v. art. 1253bis e.v. Ger.W. sinds de wet van 14 juli 1976 ingevoegd in Deel IV, Boek IV, van het Gerechtelijk Wetboek) (6).

d. *Meer nog: heel wat teksten zijn fout.*

Zo is het fout te stellen dat, ingeval er tussen de echtgenoten een algehele gemeenschap bestaat, de „algehele gemeenschap is gehouden tot al hun schulden” (zie art. 1453, tweede lid B.W.) (7). Zo is het eveneens, indachtig hetgeen gewild werd, fout te stellen dat het bewijs m.b.t. de eigendom van goederen in een stelsel van conventionele scheiding van goederen „tussen echtgenoten zowel als ten aanzien van derden (wordt) geleverd naar de regels van artikel 1399, tweede en derde lid” (zie art. 1468, eerste lid, B.W.) (8).

e. *Op zijn minst zijn sommige teksten inopportuun.*

Mij wil het voorkomen dat dit zo is wanneer de wet bepaalt dat, onder het wettelijk stelsel, „de echtgenoot die een beroep uitoefent ... alle daartoe noodzakelijke bestuurshandelingen alleen (verricht)” (art. 1417, eerste lid, B.W. — zie daarentegen art. 217, tweede lid, B.W. dat het heeft over de aanschaf van goederen „verantwoord” voor de uitoefening van het

(4) BAETEMAN, G., *Het huwelijksstelsel*, in: Het nieuwe huwelijksvermogensrecht, Postuniversitaire lessenreeks R.U.G., 1978.

(5) Zie hiervóór: DELVA, W., *De algemene principes met betrekking tot het secundair huwelijksvermogensrecht*, en *De veranderbaarheid van het huwelijksvermogensstelsel tijdens het huwelijk*.

(6) Het past in herinnering te brengen wat Cl. Renard in de *Introduction générale, Sept leçons sur la réforme des régimes matrimoniaux*, Univ. Liège, 1977, 14, schreef: „Un peu moins de hâte, un peu plus de considération pour les études antérieures, auraient permis d'améliorer singulièrement la fiabilité des textes”.

(7) DILLEMANS, R., *o.c.*, l.c.

(8) Zie hiervóór: DELVA, W., *De contractuele en de gerechtelijke scheiding van goederen*.

beroop)(9). Dit lijkt me beslist ook het geval te zijn wanneer de wet bepaalt dat „echtgenoten kunnen overeenkomen dat de tegenwoordige en toekomstige roerende of onroerende goederen bedoeld in artikel 1399, geheel of ten dele tot het gemeenschappelijk vermogen zullen behoren” (art. 1452, eerste lid, B.W.)(10). Dit is insgelijks het geval met de bepaling dat een van goederen gescheiden echtgenoot „het aandeel van de andere in een of meer goederen slechts (kan) inkopen op een openbare verkoping of met machtiging van de rechter” (art. 1469, tweede lid, B.W.)(11).

f. Van het wettelijk stelsel mag tenslotte gezegd worden wat Cl. Renard schreef: „Le régime offre un exemple assez caractéristique d'un certain empirisme belge qui consiste à donner une solution pragmatique aux problèmes au fur et à mesure qu'ils se présentent sans trop se préoccuper de l'armature logique du système. Les travaux préparatoires sont à cet égard révélateurs”(12).

2°. Wat ik bijzonder betreurt zijn de *zovele teksten die als blanco-normen zijn gesteld*, waardoor herhaaldelijk beroep moet worden gedaan op de rechter die — vaak in zeer ondankbare voorwaarden — een beslissing zal moeten nemen (13).

Dit blijkt vooreerst zeer duidelijk uit de bepalingen m.b.t. het primaire huwelijksvermogensrecht, vervat in de artikelen 212-224 B.W., waarvan niet minder dan 7 van 13 artikelen verwijzen naar de vrederechter, of de rechtbank van eerste aanleg of haar voorzitter, die als het ware de rol toebedeeld krijgt van „deus ex machina”.

En wat dan gezegd over de solutie die de wetgever voorstaat wanneer de beide echtgenoten, ongeveer gelijktijdig, doch elk van hen afzonderlijk optredend ingevolge hun gelijklopende bestuursbevoegdheden m.b.t. het gemeenschappelijk vermogen (art. 1416 B.W.), rechtshandelingen stellen die onderling onverenigbaar blijken: „in dat geval staat het aan de rechtbank, met inachtneming van de belangen van de betrokken derden, te zeggen welke handeling gevolg zal hebben”(14); m.a.w. de wetgever laat ons zonder meer in de kou staan (15) en wentelt de last af op de schouders van de rechter...

(9) RENARD, Cl., *Le régime légal: La gestion*, in: *Sept leçons sur la réforme des régimes matrimoniaux*, Univ. Liège, 1977, 72-73.

(10) Zie hiervoor: DELVA, W., *De conventionele huwelijksvermogensstelsels*.

(11) DILLEMANS, R., *o.c.*, l.c.

(12) RENARD, Cl., *o.c.*, 68.

(13) BAETEMAN, G., *o.c.*

(14) Hambye, Verslag namens de commissie voor justitie van de Senaat, *Parl. Besch.*, Senaat, 1975-1976, nr. 683 (B.Z. 1974)-2, 57.

(15) RENARD, Cl., *o.c.*, 82.

Het betekent, noch min noch meer, dat heel veel wetteksten m.b.t. het huwelijksvermogensrecht moeilijk hanteerbaar zijn en tot onzekere interpretaties zullen leiden. Tot overmaat van ramp gaat die blanco-normering daarbij nog gepaard met een incoherente regeling van de rechterlijke bevoegdheid *ratione materiae* (16)...

3°. Niet minder onthutsend is de constatacie dat de wetgever bij het volbrengen van zijn taak heel wat *juridische principes uit het oog heeft verloren*.

Want, zijn er dan in het primaire huwelijksvermogensrecht geen wetteksten die, vermits zij ook persoonsrechtelijke verhoudingen beheersen, de openbare orde raken, zodat miskenning ervan voert tot volstrekte nietigheid van de rechtshandeling (onverminderd andere teksten met een louter imperatieve draagkracht voorgeschreven op straffe van relatieve nietigheid)? (17).

En hoe zit het nu met het nieuw huwelijksvermogensrecht en de gelding van art. 2 B.W. krachtens hetwelk de wet alleen beschikt voor het toekomstige en geen terugwerkende kracht bezit, althans indien de wet het niet met zekerheid anders wil?

En moge in aansluiting hierbij niet vooropgezet worden dat het de wetgever niet duidelijk voor ogen stond dat de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel wel normaal tot een vereffening moet leiden doch niet noodzakelijk tot een verdeling?

4°. Het *overgangsrecht is, ronduit gezegd, ellendig*; hetgeen bedroevend is voor hen die vóór 28 september 1976 gehuwd zijn.

a. Het is vooreerst onbevredigend recht, omdat de wetgever „niet eerlijk is geweest” (18). Dat hij de echtgenoten die na 27 september 1976 huwden het nieuwe huwelijksvermogensrecht opdrong, was zijn goed recht. Maar hij had degenen die voordien met een huwelijkscontract waren gehuwd het oude recht moeten gunnen en alleen dan het nieuwe recht voor hen van toepassing verklaren als zij dat wilden. Voor hen die zonder huwelijkscontract waren gehuwd had hij wijselijk een analoge bepaling moeten uitwerken. Het één en het ander zou veel kopzorgen bespaard hebben. Nu heeft de wetgever omgekeerd gehandeld: hij drong de echtgenoten op, gedurende een termijn van een jaar van de inwerkingtreding

(16) DILLEMANS, R., o.c., l.c.

(17) Zie hiervoor: DELVA, W., *De algemene principes met betrekking tot het secundair huwelijksvermogensrecht*.

(18) Tussenkomsst van professor Spanoghe in de discussie tijdens de vraagbaak op 9.12.1977, Postuniversitaire lessenreeks R.U.G.

van de wet, ten overstaan van een notaris te verklaren dat zij hun oud wettelijk of bedongen huwelijksvermogensstelsel wensten te handhaven...

b. Hij heeft daarbij op drastische wijze de vrijheid van de echtgenoten geweld aangedaan wanneer het gehuwden betrof die met een huwelijkscontract waren gehuwd (19). Het meest bedenkelijke voorbeeld hiervoor is dan toch wel dát van echtgenoten die vóór de inwerkingtreding van het nieuwe huwelijksvermogensrecht gehuwd waren met een zuivere scheiding van goederen, want de oude artikelen 1536 e.v. werden zonder meer weggewist en zelfs niet behouden bij wijze van overgangsrecht; wat nog niet betekent dat die echtgenoten hun oude conventionele huwelijksvermogensregeling niet behouden hebben, mits hetgeen bedongen werd evenwel strookt met de gewilde imperatieve bepalingen vervat in art. 212-224 B.W. en deze in zake de bestuursregeling (20).

c. Dit overgangsrecht werkt trouwens discriminerend t.a.v. Belgische onderhorigen. Hier moge dan verwezen worden naar het wegwerken van de wettelijke bepalingen op het stuk van de wettelijke hypotheek van de gehuwde vrouw, welke bepalingen wel behouden blijven als de vrouw een vreemde is (21). Overgangsrecht dat in dit opzicht even discriminerend werkt als art. 1389 B.W., dat eenvoudige verwijzing naar een buitenlandse wetgeving in zake huwelijksvermogensrecht verbiedt indien een van de echtgenoten Belg is (22).

d. Doch het is daarbij nog zo dat de overgangsbepalingen van de wet van 14 juli 1976 veel te ingewikkeld zijn, en onduidelijk, en zelfs fout, om niet te zeggen dat ze bar slecht zijn; zodat deze onvoorstelbaar slordige teksten vanzelfsprekend heel wat onzekerheid meebrengen (23). Van het ganse overgangsrecht werd trouwens gezegd dat het de rommelzolder is van de wet van 14 juli 1976 (24).

3. Het zou dan ook van wijsheid getuigen mocht de wetgever op de uitgebrachte kritiek willen inspelen en willen verbeteren de fouten van zijn ongetwijfeld belangrijk werk.

(19) DILLEMANS, R., o.c., l.c.

(20) DELVA, W., *Limburgs rechtsleven*, 1977, nr. 1, 23 en zie ook 25.

(21) WERDEFROY, F., *Het nieuw huwelijksvermogensrecht en de hypotheekwet*, T.Not., 1977, 65 e.v., vooral 74 e.v.

(22) DILLEMANS, R., o.c., 150.

(23) DELVA, W., *Limburgs rechtsleven*, 1977, nr. 1, 21.

(24) HEYVAERT, A., *Het overgangsrecht, de rommelzolder van de wet van 14 juli 1976 betreffende de wederzijdse rechten en verplichtingen van echtgenoten en de huwelijksvermogensstelsels*, R.W., 1976-1977, 961 e.v.

Want voor het nieuwe huwelijksvermogensrecht kan ik beslist heel wat waardering opbrengen, omdat een reuzestap werd gezet in de goede richting.

Immers, wat kan al niet op de actief-zijde worden geschreven?

1. Vooreerst het juridisch *meer verfijnd primair huwelijksvermogensrecht*; zij het dan, zoals betoogd, technisch bedenkelijk uitgewerkt.

2. Het handhaven van het principe van *de vrije keuze van het secundaire huwelijksvermogensrecht*, meer dan ooit geboden omwille van de privacy van de partners; al heeft het principe zelf naar de toepassingsmogelijkheden een deuk gekregen (25).

3. *Het wettelijk stelsel*, uitgewerkt op basis van de juridische gelijkheid van de partners, bekleed met doelgerichte bevoegdheden tot het verwezenlijken van hun gebonden levensgemeenschap en daarom gehouden in solidariteit.

Alhoewel het ontworpen stelsel niet feilloos in teksten werd opgevangen, toch zal het voorsnog voor de overgrote meerderheid van de nieuw-gehuwden het aangewezen stelsel blijken te zijn (26). Akkoord, het wettelijk stelsel is bijlange niet een eenvoudig stelsel ingevolge de betrachting om strijdige principes met elkaar te verzoenen in een verweven geheel (denk b.v. aan de uitgewerkte bestuursregeling met de weerslag die dat ongetwijfeld heeft op de vereffeningverrichtingen); doch al bij al werd een merkwaardige inspanning gedaan om aan de principiële gelijke juridische bekwaamheid van de gehuwden ook een gelijke bevoegdheid te koppelen, om de bescherming van het partnership van man en vrouw te kapselen in een regeling ter beveiliging van het gezin, om de echtelijke relatie en de gezinsrelatie op vermogensrechtelijk terrein niet te ontkoppelen van de bekommernis om de rechten van derden te vrijwaren, dit alles in een geest van meer echte solidariteit en grotere billijkheid.

4. *Het poneren van de veranderbaarheid van het huwelijksvermogensstelsel* staande het huwelijk; maar met de bedenking dat één en ander, doch vooral de publiciteitsregeling hieromtrent, veel te wensen overlaat (27).

5. De nauw verholten *bekommernis om de langstlevende echtgenoot te beveiligen*; alhoewel het op dit stuk bij fragmentarische bepalingen is gebleven (28) in afwachting van de, algemeen verhoopte en niet minder

(25) Zie hiervóór: DELVA, W., *De algemene principes met betrekking tot het secundair huwelijksvermogensrecht*.

(26) RENARD, Cl., *o.c.*, 83.

(27) DELVA, W., *De veranderbaarheid van het huwelijksvermogensstelsel tijdens het huwelijk*.

(28) DILLEMANS, R., *o.c.*, 203.

dringend vereiste, hervorming van het erfrecht van de langstlevende echtgenoot dat het sluitstuk dient te worden van de nieuwe persoons- en vermogensrechtelijke verhoudingen tussen echtgenoten.

4. Hetgeen me echter het meest van al aanspreekt in het nieuwe huwelijksvermogensrecht is *de filosofie van het geconcipieerde*.

Vrij duidelijk is het de grote betrachting geweest een aangepaste rechtsnormering te smeden dienstig tot opvang en beheersing van *een zinvolle menswaardige privacy voor de echtgenoten* in hun huwelijks- en gezinsrelatie, met de onvermijdelijke vermogensimplicaties die zulks meebrengt. Het valt niet te loochenen dat het watermerk van het nieuwe huwelijksvermogensrecht is: *de gerechtvaardigde welzijnsbetrachting voor de beide gehuwden*. Hiervoor werd, hetzij min hetzij meer bewust, vertrokken met voor ogen een nieuwe conceptie van het huwelijk waarbij de klemtoon, die tot voor kort nog op het vormgebonden contractuele en op de instelling lag, verlegd werd op de gebonden levensgemeenschap en zelfs op de veredeling van de huwelijkspartners (29).

Wat betracht werd kreeg gestalte langsom de uitwerking van de juridische gelijkheid van de gehuwden die gelijkelijk bevoegd werden gemaakt met het oog op het realiseren van hun partnership, zijnde, een associatie in onderlinge solidariteit wat hun persoonsrechtelijke en vermogensrechtelijke verhoudingen betreft.

Deze juridische gelijkheid, dit partnership en die solidariteit, zijn de grote krachtlijnen van de wet van 14 juli 1976. Het zijn t.a. als het ware drie schakels van één en dezelfde ketting die man en vrouw binnen het huwelijk binden.

Deze visie voert tot een reeks consequenties.

Te weten, vooreerst, dat de juridische gelijkheid een doelgebonden gelijkheid is die doelgerichte bevoegdheden impliceert („des pouvoirs-service” zoals Cl. Renard het van zijn kant verwoord heeft); hetgeen elke gedachte aan volkomen onafhankelijkheid van de partners uitsluit. Wat meer is, wanneer partners onafhankelijk van elkaar handelen dan lopen zij het gevaar afwending van bevoegdheid te plegen (hetgeen blijkt uit tal van artikelen te beginnen met art. 212, derde lid in samenlezing met art. 212, eerste en tweede lid, B.W.). Inderdaad, het gaat om doelgerichte bevoegdheden tot het verwezenlijken van een doelgebonden partnership.

(29) DELVA, W., *Het huwelijk*, in: *Gezinsrecht*, Postuniversitaire lessenreeks R.U.G., 1975 (onder nr. 5 e.v.) en in *T.P.R.*, 1975, 6-11.

Vervolgens betekent het opzetten van een doelgebonden partnership (wat ik „l'association-fonction" zou heten) de uitbouw van de associatie van man en vrouw tot het realiseren van het welzijn van de partners qua huwelijksrelatie, en, alover die relatie, het welzijn van alle andere gezinsleden voor wie de beschermde huwelijksrelatie van man en vrouw uitgangspunt is van de gezinsrelatie. De wetgever heeft de beide relaties in elkaar verwerkt, met als vertrekpunt: de gebonden levensgemeenschap van man en vrouw. Tal van artikelen duiden er op (b.v. 1395 § 1, 1415, 1426 B.W.).

Tenslotte voert dit logischerwijze tot de doelgebonden solidariteit van de partners qua persoonsrechtelijke verhoudingen (zie b.v. art. 219, 220 B.W.) en qua vermogensrechtelijke betrekkingen (zie b.v. art. 222 B.W.).

Voor al het doelgericht en doelgebonden karakter van de bevoegdheden acht ik heel wat belangrijker dan de juridische gelijkheid van de partners. Dit laatste is meer een filosofische, politieke en juridische mythe dan een gewone realiteit van het dagelijkse leven.

5. Enorm belangrijk acht ik daarnaast de aanzet van een recht dat een doelgebonden vermogen heeft gecreëerd, te weten het beschermd gezinsvermogen (de voornaamste gezinswoning en het aldaar voorhanden gezinshuisraad).

Voor het eerst wordt, civielrechtelijk, op duidelijke wijze gebroken met het begrip vermogen in de subjectieve zin van het woord, opgevat als het geheel van in geld waardeerbare goederen op zichzelf waardevol in de zuiver kapitalistische betekenis van het woord, om het begrip om te buigen tot functioneel middel om een edel doel te bereiken, nl. het welzijn van degenen die in huwelijksrelatie leven. Hiermee gaat gepaard de opheffing van teksten die in het huwelijksvermogensrecht een overdreven belang hechtten aan het onderscheid tussen onroerend en roerend goed.

Ongetwijfeld is ook het nieuw huwelijksvermogensrecht nog zeer sterk kapitalistisch getint, doch de afbouw werd ingezet.

Het voert tot een andere visie op het eigendomsrecht — weze het privé of collectieve eigendom — vermits het gaat van eigendom-doel tot eigendom-functioneel-doelgericht middel ter bevrediging van gerechtvaardigde behoeften voor een menswaardige zinvolle privacy. Welke deze behoeften zijn, tot hoever ze reiken, hoelang ze gerechtvaardigd zijn, blijven de grote vragen. Doch ik dacht dat hier, als criterium, zou kunnen gehanteerd worden: het redelijk bezit, met als proef op de som het al dan niet bestaan van eigendomsafwending. Eigendomsrecht — ook binnen het raam van het huwelijksvermogensrecht — zal, denk ik, komen te liggen

tussen bakens van redelijk en onredelijk bezit, in acht genomen zinvolle aanwending en niet te dulden afwending bij het betrachten van een menswaardige privacy.

6. Zo sluit ons huidig huwelijksvermogensrecht — als zoveelste legstuk van de nieuwe juridische puzzle — aan bij een nieuw burgerlijk recht dat ook ten onzent in het laatst kwart eeuw een enorme metamorfose heeft ondergaan ... en dat dringend om complete herziening vraagt, waarvoor ik elders gepleit heb (30).

(30) DELVA, W., *De metamorfose van het Belgische civielrecht*, Thorbecke-colleges 3, Univ. Pers Leiden, Tjeenk Willink Zwolle, 1977.